03/02/2022

«Έφυγε» ο πρώην Πρόεδρος της Δημοκρατίας Χρήστος Σαρτζετάκης

/ Επικαιρότητα

Έφυγε από τη ζωή ο πρώην Πρόεδρος της Δημοκρατίας Χρήστος Σαρτζετάκης σε ηλικία 93 ετών, ο οποίος νοσηλευόταν στη ΜΕΘ του Λαϊκού Νοσοκομείου. Ενός λεπτού σιγή στη μνήμη του εκλιπόντα τήρησε σήμερα Πέμπτη 3 Φεβρουαρίου η Βουλή των Ελλήνων.

Στην απώλεια του Χρήστου Σαρτζετάκη αναφέρθηκε, με την έναρξη της σημερινής συνεδρίασης της Ολομέλειας, ο προεδρεύων Θανάσης Μπούρας. «Εκφράζοντας, πιστεύω, τη συγκίνηση όλων μας, θα ήθελα εκ μέρους όλων των πτερύγων της Βουλής των Ελλήνων να καταγράψω το σεβασμό μας γι αυτόν Έλληνα ευπατρίδη που τίμησε το αξίωμα του Προέδρου με παρρησία και θάρρος. Αιωνία η μνήμη του, θερμά συλλυπητήρια στην οικογένεια του», ανέφερε ο αντιπρόεδρος της Βουλής,

Θανάσης Μπούρας.

Παρακάτω μπορείτε να ακούσετε μια συνέντευξή του όπου μιλάει για το Σκοπιανό:

> Χρήστος Σαρτζετάκης pic.twitter.com/fUonOotdQT
>
> — 2Ave (@Amyna_News) January 29, 2022

Τα συλλυπητήρια του για την εκδημία του πρώην Προέδρου της Δημοκρατίας Χρήστου Σαρτζετάκη εξέφρασε με γραπτή δήλωσή του ο τέως Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας Προκόπης Παυλόπουλος.
“Ο Χρήστος Σαρτζετάκης υπηρέτησε, και μάλιστα σε χαλεπούς καιρούς για την Πατρίδα μας και τον Λαό μας, την Δικαιοσύνη και την Δημοκρατία με υποδειγματικό σθένος και εμβληματική συνέπεια. Ως Πρόεδρος της Δημοκρατίας επιτέλεσε το καθήκον του με απόλυτο σεβασμό των θεσμών της Προεδρευόμενης Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας. Αιωνία η Μνήμη του”, δήλωσε.

Τα συλλυπητήριά της εξέφρασε η νυν Πρόεδρος της Δημοκρατίας Κατερίνα Σακελλαροπούλου: “**Με συγκίνηση αποχαιρετάμε τον Χρήστο Σαρτζετάκη. Έναν ακέραιο λειτουργό της Δικαιοσύνης, που σε δύσκολες για τον τόπο και τη δημοκρατία ώρες χειρίσθηκε ως ανακριτής την υπόθεση της δολοφονίας Λαμπράκη με παραδειγματική ανεξαρτησία και δικαστικό ήθος, πληρώνοντας, για τη στάση του αυτή, βαρύ τίμημα στα χρόνια της χούντας. Και που αργότερα, ως Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας, τίμησε το αξίωμα με ευσυνειδησία, προσήλωση και υψηλό αίσθημα ευθύνης στην άσκηση των καθηκόντων του**. Για την απώλειά του, εκφράζω τα θερμά μου συλλυπητήρια στην οικογένειά του και τους οικείους του”.

Τα συλλυπητήριά του για την απώλεια του τέως Προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας Χρήστου Σαρτζετάκη, το πρόσωπο του οποίου χαρακτηρίζει συμβολικό, εξέφρασε ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας **Νίκος Αναστασιάδης**. “Αποχαιρετώ τον Χρήστο Σαρτζετάκη. Ένα πρόσωπο συμβολικό για την Ελλάδα και τη σύγχρονη ιστορία της. Ειλικρινή συλλυπητήρια στους οικείους του”, αναφέρει σε ανάρτησή του στο Twitter ο Ν. Αναστασιάδης.

Ο πρωθυπουργός **Κυριάκος Μητσοτάκης** αναφέρει στο μήνυμα του: “Με θλίψη πληροφορήθηκα την απώλεια του πρώην Προέδρου της Δημοκρατίας και ακέραιου δικαστή Χρήστου Σαρτζετάκη. Στα ταραγμένα χρόνια της δεκαετίας του ‘60, ως νεαρός τότε ανακριτής, ταυτίστηκε με την καταγγελία των εξωθεσμικών μηχανισμών στην υπόθεση Λαμπράκη. Αυτών, που, δυστυχώς, ήλθαν στο προσκήνιο με την επτάχρονη δικτατορία, οδηγώντας και στη δική του δίωξη.

Πολλά χρόνια μετά, το 1985, η ανάδειξή του στο ύπατο αξίωμα συνέβη σε συνθήκες πόλωσης και η παράταξή μας δεν τον στήριξε. Συνεργάστηκε, ωστόσο μαζί του σεβόμενη τον συνταγματικό του ρόλο. Όπως και ο ίδιος άσκησε με τον δικό του τρόπο, αλλά πάντως με θεσμική αυστηρότητα, τα καθήκοντά του. Στο διάστημα 1989-90, μάλιστα, σε ένα περιβάλλον και πάλι υψηλής πολιτικής έντασης, οι χειρισμοί του για τον σχηματισμό κυβέρνησης υπήρξαν ανεπίληπτοι.

Μια θητεία που άρχισε με αντιδικίες ολοκληρώθηκε, έτσι, σε κλίμα ομαλότητας. Και σε αυτό, η προσωπικότητα του Χρήστου Σαρτζετάκη είχε το δικό της μερίδιο. Στους οικείους του απευθύνω τα ειλικρινή μου συλλυπητήρια”.

Ο υπουργός Εξωτερικών **Νίκος Δένδιας**, μέσω ανάρτησής του στο twitter, δήλωσε: “Ειλικρινή συλλυπητήρια για τον θάνατο του πρώην Προέδρου της Δημοκρατίας, Χρήστου Σαρτζετάκη, στους οικείους του”.

> Ειλικρινή συλλυπητήρια για τον θάνατο του πρώην Προέδρου της Δημοκρατίας, Χρήστου Σαρτζετάκη, στους οικείους του.
>
> — Nikos Dendias (@NikosDendias) February 3, 2022

Η συνεισφορά του ως ανακριτή στην πολύκροτη δίκη Λαμπράκη έμεινε στην ιστορία, ανέφερε ο ο πρόεδρος του ΚΙΝΑΛ, **Νίκος Ανδρουλάκης**, για τον θάνατο του πρώην Προέδρου της Δημοκρατίας: “Ο Χρήστος Σαρτζετάκης ήταν ένας ευπατρίδης που υπηρέτησε με συνέπεια το δημόσιο συμφέρον, τη Δικαιοσύνη και τη Δημοκρατία”. Σημείωσε ακόμη ότι “η καθοριστική συνεισφορά του ως ανακριτή στην πολύκροτη δίκη που αποκάλυψε τους ενόχους της δολοφονίας του Γρηγόρη Λαμπράκη και το ρόλο του παρακράτους στην μετεμφυλιακή Ελλάδα, έμεινε στην ιστορία”.

“Αγωνίστηκε για τα δημοκρατικά του πιστεύω, διώχθηκε και φυλακίστηκε για αυτά από την Χούντα. Η εκλογή του στην Προεδρία της Δημοκρατίας, μετά από πρόταση του Ανδρέα Παπανδρέου, συνέβαλε στον εκδημοκρατισμό των θεσμών με την Συνταγματική αναθεώρηση του 1986. Θερμά συλλυπητήρια στους οικείους

του", κατέληξε ο κ. Ανδρουλάκης.

Θα μείνει στη συλλογική μνήμη για τη συμβολή του στην αποκάλυψη της δολοφονίας Λαμπράκη και τη στάση του απέναντι στη χούντα, επισημαίνει ο ΓΓ της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ, **Δημήτρης Κουτσούμπας**.

Ο πρόεδρος της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΥΣΗΣ **Κυριάκος Βελόπουλος** τονίζει: Ο τρόπος με τον οποίον ο Χρήστος Σαρτζετάκης υπερασπίστηκε την δικαιοσύνη ως λειτουργός της και τα εθνικά θέματα ως Πρόεδρος της Δημοκρατίας, και ας γίνουν παράδειγμα για όλους. Αιωνία του η μνήμη.

«Ο Χρήστος Σαρτζετάκης υπήρξε μια σημαντική προσωπικότητα του δημόσιου βίου. Υπηρέτησε την πατρίδα με ακεραιότητα, απ όλες τις θέσεις» δηλώνει για το θάνατο του πρώην Προέδρου της Δημοκρατίας ο **Αντώνης Σαμαράς**. «Παρακαταθήκη του η σθεναρή, μαχητική κι αδιαπραγμάτευτη υπεράσπιση των εθνικών μας θέσεων και ειδικά στο ζήτημα της Μακεδονίας. Εκφράζω τα ειλικρινή μου συλλυπητήρια στην οικογένεια και στους οικείους του» προσθέτει ο πρώην πρωθυπουργός και πρόεδρος της ΝΔ.

Στην απώλεια του πρώην Προέδρου της Δημοκρατίας, Χρήστου Σαρτζετάκη αναφέρεται ο Αλέξης Τσίπρας με ανάρτησή του στο Facebook. Ο κ. Τσίπρας τόνισε πως ο Χρήστος Σαρτζετάκης υπήρξε εμβληματικός δικαστής, που προσωποποίησε την ανεξαρτησία της Δικαιοσύνης σε όλη τη διαδρομή του, με κορυφαία στιγμή τη δολοφονία του Γρηγόρη Λαμπράκη από το παρακράτος της Δεξιάς. «Τη δικαστική του ακεραιότητα πλήρωσε ακριβά με διώξεις και φυλάκιση κατά τη διάρκεια της χούντας», υπογράμμισε ο αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης, προσθέτοντας πως η δημοκρατική Ελλάδα τον τίμησε με την εκλογή του στην Προεδρία της Δημοκρατίας. «Τον αποχαιρετούμε με σεβασμό», σημείωσε ο κ. Τσίπρας.

Στην απώλεια Σαρτζετάκη αναφέρεται και το γραφείο Τύπου του ΣΥΡΙΖΑ-Προοδευτική Συμμαχία:

«Ο Χρήστος Σαρτζετάκης σε μια δύσκολη πολιτικά εποχή για την Ελλάδα των αρχών της δεκαετίας του 1960 υπήρξε συνώνυμο της δικαστικής ακεραιότητας και παράδειγμα δημοκρατικού πολίτη, συμβάλλοντας καθοριστικά στην προστασία των Θεσμών.

Θα τον θυμόμαστε πάντα ως τον βασικό πρωταγωνιστή της διαλεύκανσης της δολοφονίας του βουλευτή της ΕΔΑ Γρηγόρη Λαμπράκη– ένα γεγονός που έμεινε ανεξίτηλο στη μνήμη του ελληνικού λαού μέχρι σήμερα.

Ο Χρήστος Σαρτζετάκης όρθωσε το ανάστημά του ως δικαστής απέναντι στο παρακράτος της Δεξιάς και των τότε Ανακτόρων, το οποίο οργάνωσε το σχέδιο της δολοφονίας, το υλοποίησε και επιχείρησε αργότερα να το συγκαλύψει.

Οι παρακρατικοί και παραστρατιωτικοί κύκλοι δεν ξέχασαν ποτέ τον ρόλο του στην αποκάλυψη της αλήθειας.

Κατά τη διάρκεια της Χούντας κυνηγήθηκε ανηλεώς, απολύθηκε από το δικαστικό σώμα, φυλακίστηκε και βασανίστηκε.

Στη Μεταπολίτευση η συμβολή του στη θεμελίωση των δημοκρατικών αρχών αναγνωρίστηκε και ο ίδιος αποκαταστάθηκε επανερχόμενος στα δικαστικά του καθήκοντα.

Το 1985 υπήρξε η επιλογή του Ανδρέα Παπανδρέου για την Προεδρία της Δημοκρατίας.

Εκφράζουμε τα συλλυπητήριά μας στην οικογένεια και τους οικείους του».

Βιογραφικά στοιχεία

Ο Χρήστος Σαρτζετάκης γεννήθηκε το 1929 στη Θεσσαλονίκη. Πτυχιούχος της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, μετά ολιγόμηνη δικηγορία, εισήλθε στον Δικαστικό κλάδο το 1955.

Με εκπαιδευτική άδεια έκανε το 1965-1967 μεταπτυχιακές σπουδές στο Παρίσι στο εμπορικό δίκαιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Δίκαιο. Είναι έγγαμος με την Έφη Αργυρίου και έχουν μία κόρη.

Κέρδισε παγκόσμια καταξίωση όταν επιτέλεσε με παραδειγματική γενναιότητα το έργο του στην υπόθεση της δολοφονίας του βουλευτή της Αριστεράς Γρηγόρη Λαμπράκη. Η γενναία στάση του αποτυπώθηκε στην ταινία “Z” του Κώστα Γαβρά.

Ως Πρόεδρος της Δημοκρατίας, άσκησε τα καθήκοντά του με εξαιρετική προσήλωση στο Σύνταγμα, ιδιαίτερα κατά την ταραχώδη περίοδο 1989-1990, όταν οι εκλογικές αναμετρήσεις δεν έδωσαν απόλυτη πλειοψηφία σε κανένα κόμμα

Ο πατέρας του ήταν αξιωματικός της Χωροφυλακής, καταγόμενος από τα Χανιά. Η μητέρα του, το γένος Γραμμενόπουλου, ήταν από το Σκλήθρο Φλώρινας, κόρη του Μακεδονομάχου Κοσμά Γραμμενόπουλου. Ήταν πτυχιούχος της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και εισήλθε στον δικαστικό κλάδο το 1955.

Δικαστική και Πολιτική Πορεία

Το 1963, υπηρετών στο Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης, έγινε και διεθνώς γνωστός ως Ανακριτής της υποθέσεως πολιτικής δολοφονίας του βουλευτού της αριστεράς Γρηγορίου Λαμπράκη, την οποία με επιτυχία διεξήγαγε.

Το 1968, επί δικτατορικού καθεστώτος, απελύθη από το Δικαστικό Σώμα και στη συνέχεια συνελήφθη δύο φορές, βασανίσθηκε και φυλακίσθηκε, χωρίς δίκη, επί ένα περίπου χρόνο. Με την κατάρρευση της δικτατορίας αποκαταστάθηκε στην υπηρεσία του τον Σεπτέμβριο του 1974 με τον βαθμό του Εφέτου. Το 1981 προάγεται στον βαθμό του Προέδρου Εφετών και το 1982 στον βαθμό του Αρεοπαγίτου.

Κατά την Προεδρική εκλογή του 1985 ο Χρήστος Σαρτζετάκης προτείνεται από το κόμμα του Πα.Σο.Κ. και εκλέγεται από αυτό και τα κόμματα της αριστεράς στις 29 Μαρτίου 1985 ως Πρόεδρος της Δημοκρατίας, θέση που κατείχε μέχρι τις 5 Μαΐου 1990.

Κατά τη διάρκεια της θητείας του ως Προέδρου της Δημοκρατίας έγινε γνωστός για τη δήλωσή του “είμαστε έθνος ανάδελφον”, που γνώρισε μεγάλη αποδοχή, και από την αφοσίωσή του στην τήρηση του Συντάγματος, ιδιαίτερα στο δύσκολο διάστημα 1989-1990.

Στις 21 Δεκεμβρίου 2018, βραβεύτηκε από την Ακαδημία Αθηνών. Είχε παντρευτεί την Έφη Αργυρίου και έχουν μία κόρη.

Σύμφωνα με το βιογραφικό του στην ιστοσελίδα της Προεδρίας της Δημοκρατίας, ο Χρήστος Σαρτζετάκης ήταν Επίτιμο μέλος του Ανωτάτου Δικαστηρίου της Πορτογαλίας, Επίτιμος Διδάκτωρ του Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης, Επίτιμο μέλος της Εταιρείας Λογοτεχνών Θεσσαλονίκης και μέλος επιστημονικών εταιρειών στην Ελλάδα και το Εξωτερικό. Έτυχε διαφόρων τιμητικών διακρίσεων και των ανωτάτων παρασήμων ξένων κρατών και ήταν Επίτιμος δημότης πολλών Δήμων και Κοινοτήτων της χώρας μας. Δημοσίευσε διάφορες μελέτες νομικού και πολιτικού περιεχομένου.

Ο δρόμος προς την εκλογή του στο αξίωμα της Προεδρίας της Δημοκρατίας

Στο αξίωμα του Προέδρου μέχρι τότε βρίσκεται ο Κωνσταντίνος Καραμανλής, και πρωθυπουργός είναι ο Ανδρέας Παπανδρέου. Η συνύπαρξη των δύο για τέσσερα χρόνια ήταν σχετικά ομαλή, καθώς ο Καραμανλής δεν είχε κάνει χρήση των λεγόμενων «υπερεξουσιών» που του έδινε το Σύνταγμα του 1975. Εξαίρεση σε αυτό τον κανόνα, αποτέλεσε το διάγγελμά του για τις ευρωεκλογές του 1984, το οποίο, μέσα σε ένα ιδιαίτερα πολωμένο κλίμα μεταξύ των δύο κομμάτων, θεωρήθηκε ως έμμεση παρέμβαση υπέρ της ΝΔ.

Ο «αιφνιδιασμός» Παπανδρέου

Το κλίμα πριν από τις εκλογές χαρακτηρίζονταν από αβεβαιότητα καθώς είχε δημιουργηθεί η εντύπωση πως ο Ανδρέας Παπανδρέου θα πρότεινε εκ νέου τον Κωνσταντίνο Καραμανλή για το ανώτατο αξίωμα. Σε αυτό συνηγορούσαν ο Τύπος, η δεξιά αντιπολίτευση, ακόμα και τάσεις της μετριοπαθούς Αριστεράς. Ωστόσο ο τότε πρωθυπουργός αιφνιδίασε, προτείνοντας για τη θέση τον Χρήστο Σαρτζετάκη, μη κυβερνητικό παράγοντα, Αρεοπαγίτη, αγωνιστή του αντιδικτατορικού αγώνα και πρωταγωνιστή στην αποκάλυψη των δραστών της δολοφονίας του Γρηγορίου Λαμπράκη, την περίοδο που στην κυβέρνηση ήταν η ΕΡΕ και ο Κωνσταντίνος Καραμανλής.

Ταυτόχρονα ανακοίνωσε την έναρξη της διαδικασίας για την αναθεώρηση του Συντάγματος ώστε, όπως δήλωνε στην εισήγησή του στην Κεντρική Επιτροπή του ΠΑΣΟΚ, «να καθιερωθεί πραγματική κοινοβουλευτική δημοκρατία στον τόπο» εξαλείφοντας τα «αντιδημοκρατικά στοιχεία» του Συντάγματος του 1975.

Η επιλογή του Σαρτζετάκη ήταν μία κίνηση υψηλού συμβολισμού, που εξασφάλιζε στο ΠΑΣΟΚ τη συναίνεση της Αριστεράς αλλά και πολιτικά οφέλη καθώς έτσι αξιοποίησε με τον καλύτερο τρόπο τα αντιδεξιά αντανακλαστικά μεγάλης μερίδας

των πολιτών και τη συσπείρωση τους στο πρόσωπό του, κερδίζοντας άνετα και τις επόμενες εκλογές.

Η επεισοδιακή εκλογή

Όπως γράφει ο νομικός Παναγιώτης Ξανθόπουλος και το : «την 10/03/1985, αμέσως μετά τη δημόσια πρόταση του Ανδρέα Παπανδρέου για το αξίωμα του Προέδρου της Δημοκρατίας του Χρήστου Σαρτζετάκη, ο Κωνσταντίνος Καραμανλής παραιτήθηκε από τη θέση και ο Πρόεδρος της Βουλής, Ιωάννης Αλευράς, ανέλαβε προσωρινά την αναπλήρωσή του και την άσκηση των Προεδρικών καθηκόντων. Την 17/03/1985 διεξήχθη η πρώτη ψηφοφορία για την ανάδειξη Προέδρου της Δημοκρατίας όπου ο Χρήστος Σαρτζετάκης έλαβε 178 ψήφους, πλην όμως γεννήθηκε μείζον συνταγματικό θέμα για το επιτρεπτό ή μη της συμμετοχής στην ψηφοφορία του αναπληρωτή Προέδρου της Δημοκρατίας και Προέδρου της Βουλής, Ιωάννη Αλευρά, λόγω της βουλευτικής του ιδιότητας. Η Βουλή αποφασίζει τελικά ότι ο αναπληρωτής του Προέδρου της Δημοκρατίας είχε δικαίωμα ψήφου.

Την 23/03/1985 διεξήχθη η δεύτερη ψηφοφορία και ο Χρήστος Σαρτζετάκης έλαβε 181 ψήφους, πλην όμως γεννήθηκε ζήτημα για το χρώμα των ψηφοδελτίων, αφού η χρησιμοποίηση διαφορετικών χρωμάτων ψηφοδελτίων διακρινόταν από τον ημιδιαφανή φάκελο και παραβιαζόταν έτσι η μυστικότητα της ψηφοφορίας. Χαρακτηριστικά, τα ψηφοδέλτια που έγραφαν Σαρτζετάκης ήταν γαλάζια και τα άλλα λευκά.

Την 29/03/1985 πραγματοποιήθηκε η τρίτη ψηφοφορία, οπότε εξελέγη ο Χρήστος Σαρτζετάκης με 180 ψήφους, με την υποστήριξη του ΠΑΣΟΚ και του ΚΚΕ».

Το ζήτημα των χρωματιστών ψηφοδελτίων, προκειμένου να μην υπάρξουν διαρροές είχε προκαλέσει την μεγάλη αντίδραση της Νέας Δημοκρατίας και του Κωνσταντίνου Μητσοτάκης, ενώ δεν έλειψαν και τα επεισόδια με τον γαλάζιο βουλευτή Ελ. Καλογιάννη να αρπάζει την κάλπη και να την μεταφέρει στα γραφεία του κόμματός του. Η κάλπη επιστράφηκε και ο βουλευτής έμεινε στην ιστορία ως Καλπογιάννης.